

2012-08-31

Ert dnr:
Ku2012/836/RFS

Avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad
Christer Östlund
Louise Andersson

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Ny bibliotekslag (Ds 2012:13)

Sammanfattning

- Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) ställer sig generellt positiv till förslaget.
- Urvalskriteriet bör förstärkas med begrepp om demokrati och yttrandefrihet.
- Bestämmelsen om avgiftsfrihet i 15 § p1 bör förtydligas huruvida det avser teknikneutralitet.
- 15 § p2 bör förtydligas vad gäller den regionala biblioteksverksamhetens ansvar gentemot skolbiblioteken.
- Bestämmelsen om uppföljning bör förtydligas vad avser rollfördelning och innehåll.

Inledning

I promemorian (Ds 2012:13) lämnas förslag till en ny bibliotekslag. Förslaget syftar främst till att möta de omvärldsförändringar som skett sedan nuvarande bibliotekslags (1996:1596) tillkomst. I förslaget föreslås en förstärkning av viktiga principer, såsom att utlåningen av litteratur ska vara avgiftsfri och att alla ska ha tillgång till biblioteksservice.

Förbundets ställningstagande

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) ställer sig generellt positiv till förslaget. Viktiga principer som återfinns i nuvarande lagstiftning får ett tydligare innehåll samtidigt som de förändringar som skett i villkoren och förutsättningarna för biblioteksverksamheten möts upp. Det senare gäller inte minst frågan om teknikneutralitet. Förbundet efterfrågar dock förtydliganden på vissa punkter. Förbundet vill också peka på vikten av att utredarens förslag samordnas med Litteraturutredningens (Ku2011:04) kommande förslag.

§§ 1-3 Definition, ändamål och ansvarsfördelning

SKL ställer sig bakom förslaget att begreppet "regional biblioteksverksamhet" ersätter nuvarande "länsbibliotek" och att det tydliggörs i lagen att landstingen/regionerna inte kan krävas att bedriva en verksamhet som förutsätter egna fysiska bibliotek.

SKL delar uppfattningen att ett förtydligande börs göras kring vilka skolbibliotek som respektive huvudman ansvara för. Hänvisningen i lagen till bestämmelserna i 2 kap. skollagen är därför nödvändig.

§ 5 Folkbibliotek

SKL ställer sig bakom förslaget att folkbibliotekens utbud ska präglas av allsidighet och kvalitet. Samtidigt ser förbundet ett behov av att ytterligare betona att inskränkningar i urval inte ska göras utifrån politiska, moraliska eller religiösa hänsyn. Därför bör utredaren pröva möjligheten att foga in skrivningar om t.ex. demokrati och yttrandefrihet i bestämmelsen. SKL vill även peka på folkbibliotekens roll som socio-kulturella mötesplatser, vilket bör betonas.

§§ 6-8 Prioriterade grupper

SKL ställer sig bakom utredarens förslag att särskilt lyfta fram folkbibliotekens roll att erbjuda litteratur till barn och ungdomar. Därigenom betonas litteraturens särställning för biblioteken, samtidigt som det erbjuds en stor öppenhet för biblioteken att välja att även erbjuda andra medier och tjänster som är till gagn för barn och unga.

§ 9 Avgiftsfrihet

SKL ställer sig bakom förslaget om att principen om avgiftsfrihet för lån och tillgång på annat sätt till litteratur görs teknikneutral. SKL vill dock peka på behovet av bättre förutsättningar för biblioteken att kunna erbjuda e-böcker. Nuvarande system riskerar att leda till höga kostnader för bibliotekshuvudmännen, samtidigt som de enskilda kommunerna har små möjligheter att påverka villkoren. SKL är villiga att ta på sig rollen att samlat företräda de enskilda kommunernas intressen.

Samtidigt vill förbundet understryka att när det gäller andra verk än litterära bör kommunerna själva bestämma huruvida avgift ska tas ut eller ej. En förändring i den delen skulle vara att inskränka det kommunala självstyret.

§§ 14-15 Samverkan

SKL ställer sig bakom förslaget att tydliggöra möjligheten för folkbiblioteken att delta i lånekedjan genom att ställa litteratur till förfogande för andra offentligt finansierade bibliotek. Det är samtidigt bra att bestämmelsen görs frivillig, inte minst för de små folkbiblioteken med begränsade samlingar. När det gäller frågan om avgiftsfrihet för den regionala biblioteksverksamheten i punkt 1 efterfrågar förbundet ett tydliggörande om huruvida det ska tolkas teknikneutralt i enlighet med § 9.

I punkt 2 stadgas att bland annat den regionala biblioteksverksamheten ska samverka med folkbiblioteken och skolbiblioteken och bistå dem i deras strävan att erbjuda låntagarna en god biblioteksservice. I en jämförelse med vad som föreslås i § 11, där det endast beskrivs ett syfte att främja folkbibliotekens verksamhet, kan det tolkas som en utvidgning av uppdraget. SKL efterfrågar ett förtydligande på denna punkt.

§ 16 Uppföljning

Bestämmelsen om uppföljning har ingen motsvarighet i nuvarande lag. SKL är positiv till att en sådan förs in i lagstiftningen. Samtidigt anser förbundet att flera aspekter är i behov av ett förtydligande. Det gäller bland annat formerna för samverkan och rollfördelningen mellan den nationella myndighet som regeringen bestämmer och de regionala biblioteksverksamheterna. Utifrån folkbibliotekens perspektiv är det en viktig utgångspunkt att samarbetet med den regionala biblioteksverksamheten bygger på ett ömsesidigt förtroende och en legitimitet och inte i första hand har en tyngdpunkt av uppföljning.

Vidare är det otydligt vad uppföljningen ska utmynna i. Utredaren understryker i och för sig att det inte handlar om revision- eller tillsynsansvar, samtidigt ska biblioteksplanerna följas upp i sitt innehåll och hur de har använts. Hur resultatet av uppföljningen är tänkt att användas behöver tydliggöras.

Sveriges Kommuner och Landsting

Anders Knappe
Ordförande